

Niemiecki rynek - szanse i trudności dla polskich przedsiębiorstw

von Zanthier & Schulz

Rechtsanwalt Wirtschaftsprüfer Steuerberater
Partnerschaftsgesellschaft

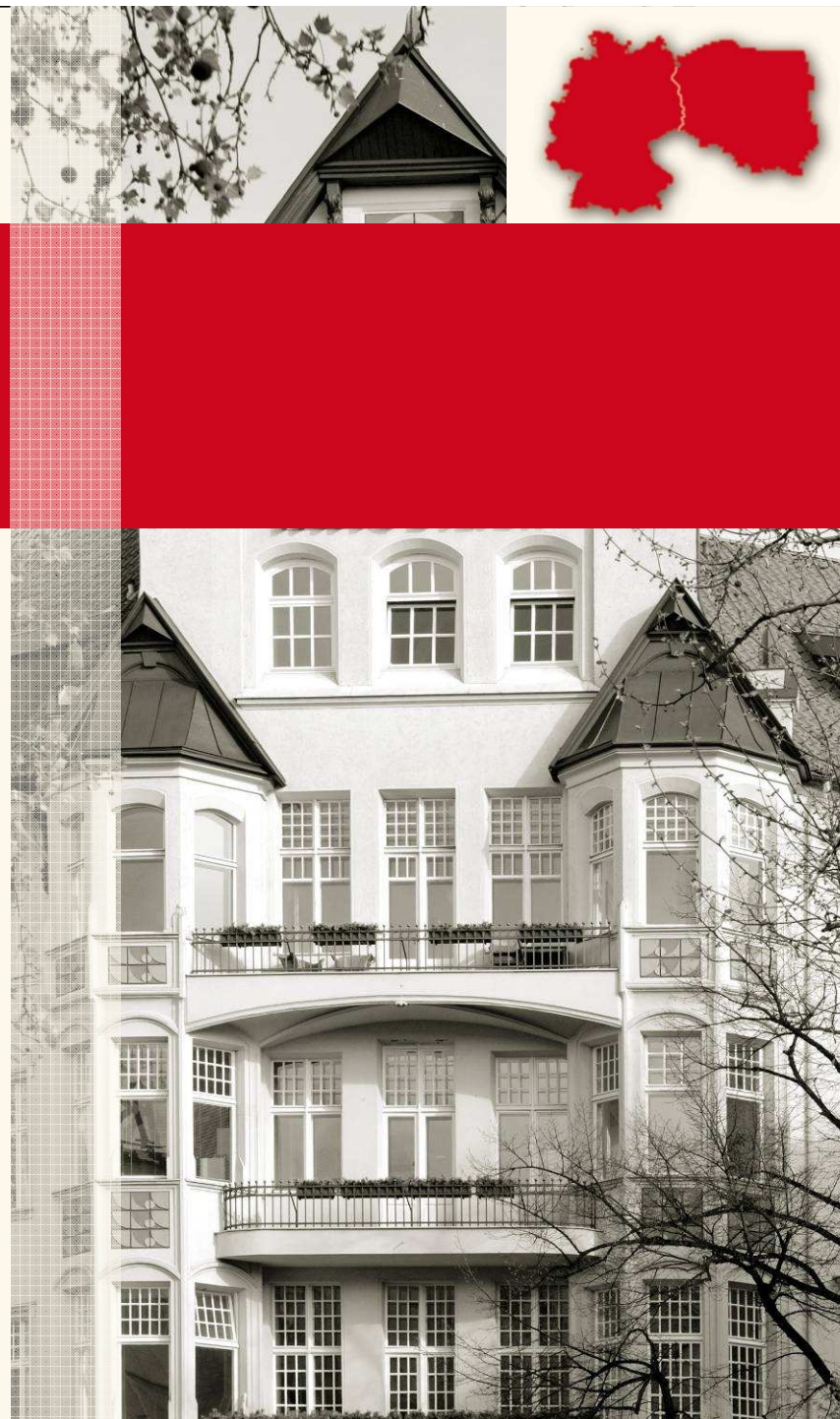
von Zanthier Kancelaria

Prawnicza

Elementy prawa handlowego oraz prawa spółek handlowych

Na co należy zwrócić szczególną uwagę
zawierając umowę z kontrahentem
niemieckim Best Practice

*Agata Król, LL. M.
Rechtsanwältin*

System prawa w Niemczech

- **Prawo niemieckie ma swoje źródła w prawie rzymskim**
- **Prawo prywatne – podział**
 - Prawo cywilne
 - Prawo prywatne szczegółowe
- **Prawo cywilne – regulacje**
 - BGB
 - ustawy szczegółowe (np. HGB)
 - dyrektywy i rozporządzenia Unii Europejskiej

Prawo handlowe w Niemczech

I. Prawo handlowe

- HGB z 1896 r.

II. Ogólne warunki umów / Allgemeine Geschäftsbedingungen

- § 305 i następne BGB

III. Prawo spółek handlowych

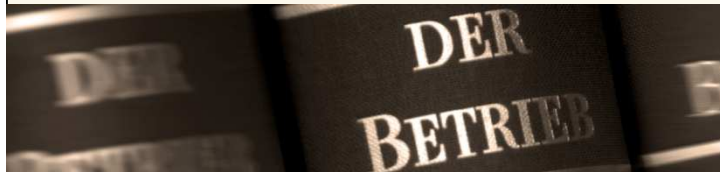
- HGB, GmbHG, AG, prawo Unii Europejskiej

IV. Formy działalności gospodarczej w Niemczech

- Spółki handlowe i osobowe, oddział, przedstawicielstwo, przedstawiciel handlowy

V. Związki / Verbände

- IHK, Handwerkskammer itp.

I. Prawo handlowe

Odstępstwa od ogólnych regulacji w BGB:

1. Umowa poręczenia / Bürgschaftsvertrag

2. Milczenie w obrocie handlowym / Schweigen im Handelsverkehr

➤ § 362 BGB

(1) Jeżeli przedsiębiorca, którego działalność gospodarcza polega na wykonywaniu usług na rzecz innych, otrzyma od kogoś, z kim łączy go stałe stosunki gospodarcze, zlecenie na wykonanie takich usług, jest on zobowiązany do niezwłocznego udzielenia odpowiedzi. Jego milczenie uznaje się za przyjęcie zlecenia. To samo obowiązuje, jeżeli przedsiębiorca otrzyma zlecenie na wykonanie usług, od kogoś, komu złożył ofertę wykonania takich usług.

(2) Nawet gdyby przedsiębiorca odrzucił takie zlecenie, musi w międzyczasie zabezpieczać przesłany mu towar na koszt kontrahenta (...).

➤ Potwierdzenie zawarcia umowy / Kaufmännisches Bestätigungsschreiben

I. Prawo handlowe

Odstępstwa od ogólnych regulacji w BGB:

3. Sprzedaż w obrocie gospodarczym między przedsiębiorcami / Handelskauf

- **Opóźnienie kupującego w odbiorze towaru (§ 373 HGB) – sprzedawca ma prawo:**
 - **zlicytować towar**
 - **zlecić przechowanie towaru w magazynie (na rachunek i koszt kupującego)**
 - **możliwość odstąpienia od umowy wg. § 376 HGB, jeżeli termin minął, a świadczenie nie zostało wykonane**
- **Sprzedaż z bezwzględnie wiążącym terminem / Fixhandelskauf (§ 376 HGB)**
- **Obowiązek kontroli towaru pod względem jakości i obowiązek natychmiastowego zgłoszenia zastrzeżeń (§ 377 HGB)**

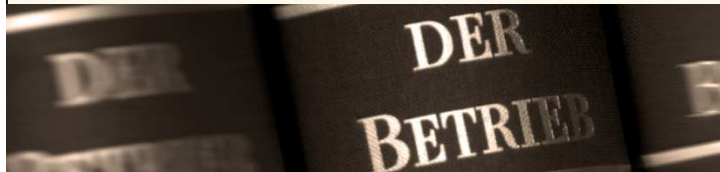
I. Prawo handlowe - Beispiel

Adermann – PC Vertrieb GmbH
Sprzęt komputerowy
Sprzedawca
Berlin

**Umowa
sprzedaży**

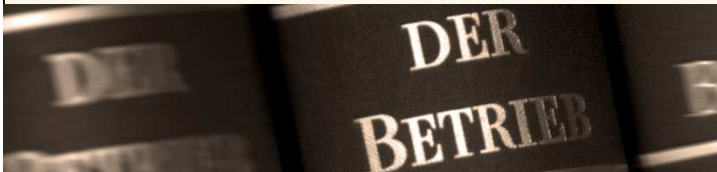
**Theo
Becker
e.K.
Transport**

Detlef Daniels GmbH
Kupujący
Kolonja

II. Ogólne warunki umów (AGB)

1. **Sposób włączenia do umowy**
2. **Allgemeine Geschäftsbedingungen / Einkaufs-/Verkaufsbedingungen/ ADSp (Allgemeine Deutsche Spediteurbedingungen)**
3. **Przykładowa treść**
 - postanowienia dotyczące gwarancji, warunków płatności, terminów dostawy;
 - zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej / Eigentumsvorbehalt
 - wybór prawa właściwego (prawo polskie / niemieckie)
 - wybór sądu właściwego
 - możliwość wykluczenia Konwencji Wiedeńskiej z 1980 r. (CISG)
4. **Klauzule niedozwolone**
5. **Konflikt dwóch różnych wzorców (kreuzende AGB)**
 - Kiedyś: teoria ostatniego słowa
 - Aktualnie: dyssens – rozbieżność oświadczeń woli (AGB nie stają się elementem umowy)

III. Prawo spółek handlowych

- **Handelsgesetzbuch (HGB) – niemiecki kodeks spółek handlowych**
- **Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) – Ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością**
- **Aktiengesetz (AktG) – Ustawa o spółkach akcyjnych**
- **Dyrektywy europejskiego prawa spółek**

Dyrektywy europejskiego prawa spółek

- Dyrektywa o ujawnianiu w danych o spółkach, ważności zobowiązań spółki oraz o nieważności spółki (2009/101/WE z 16.9.2009 r.)
- Dyrektywa kapitałowa (77/91/EWG z 13.12.1976 r.)
- Dyrektywa o łączeniu się spółek (78/855/EWG z 9.10.1978 r.)
- Dyrektywa o sprawozdaniach finansowych (78/660/EWG z 25.07.1978 r.)
- Dyrektywa o podziale spółki (82/891/EWG z 17.12.1982 r.)
- Dyrektywa o skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych (83/349/WE z 13.06.1983 r.)
- Dyrektywa o badaniach sprawozdań finansowych (2006/43/WE z 17.5.2006 r.)
- Dyrektywa o transgranicznej fuzji spółek (2005/56/WE z 26.10.2005 r.)
- Dyrektywa o ujawnianiu danych oddziałów spółek zagranicznych (89/666/EWG z 21.12.1989)
- Dyrektywa o spółce jednoosobowej (2009/102/WE z 16.9.2009 r.)
- Dyrektywa o przejmowaniu spółki (2004/25/WE z 21.4.2004 r.)
- Dyrektywa o zaangażowaniu pracowników SE (2001/86/WE z 8.10.2001 r.)
- Dyrektywa o zaangażowaniu pracowników SCE (2003/72/WE z 22.7.2003 r.)
- Dyrektywa o prawach akcjonariuszy (2007/36/WE z 11.7.2007 r.)

IV. Formy działalności gospodarczej w

IV. Formy działalności gospodarczej w Niemczech

Kapitalgesellschaften - spółki kapitałowe:

**Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**

**Unternehmergesellschaft haftungsbeschränkt
Mini GmbH**

Aktiengesellschaft (AktG) - spółka akcyjna

IV. Formy działalności gospodarczej w Niemczech

Personengesellschaften - spółki osobowe:

Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR)
spółka prawa cywilnego

Offene Handelsgesellschaft (OHG)
spółka jawna

Kommanditgesellschaft (KG)
spółka komandytowa

GmbH & Co. KG – szczególny rodzaj spółki

Przedstawiciel handlowy

- **osoba działająca na własny rachunek**
- **pośredniczy w zawieraniu umów na rzecz zleceniodawcy lub zawiera umowy w jego imieniu**
- **wynagrodzenie wynikowe (prowizja)**
- **działa zazwyczaj na określonym obszarze**
- **zaleca się pisemną formę umowy**

wybór obowiązującego prawa

Spółka kapitałowa a spółka osobowa

spółka kapitałowa

osoba prawna

niezależna od wspólników

sformalizowana procedura
zakładania

wniesienie kapitału
zakładowego

reprezentacja przez osoby
trzecie

brak bezpośredniej
odpowiedzialności wspólników

spółka osobowa

ograniczona zdolność prawna

reprezentacja przez
wspólników

nieograniczona
odpowiedzialność wspólników

IV. Formy działalności gospodarczej w Niemczech

Kapitalgesellschaften - spółki kapitałowe:

**Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**

**Unternehmergesellschaft haftungsbeschränkt
Mini GmbH**

Aktiengesellschaft (AktG) - spółka akcyjna

GmbH – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

- samodzielna **osoba prawna**
- umowa spółki w formie aktu notarialnego
- konstytutywny wpis do rejestru handlowego
- minimalny kapitał zakładowy – **25.000 €**
- organ decyzyjny – zgromadzenie wspólników
- reprezentacja – jeden lub kilku członków zarządu/Geschäftsführer

MiniGmbH

- wprowadzona reformą w 2008 roku
- brak minimalnego kapitału zakładowego
- obowiązek odkładania $\frac{1}{4}$ zysku rocznego pomniejszonego o straty lat ubiegłych
 - ➔ stopniowe zebranie minimalnego kapitału GmbH
- ok. 50.000 MiniGmbH w Niemczech

Aktiengesellschaft – spółka akcyjna

- 15.500 spółek akcyjnych w Niemczech
- ściśle sformalizowana w przepisach ustawy o spółkach akcyjnych
- skomplikowana procedura zakładania
- minimalny kapitał zakładowy – **50.000 €**
- statut – forma aktu notarialnego
- brak swobody w kształtowaniu treści statutu
- organy AG – zarząd, walne zgromadzenie, rada nadzorcza
- odpowiedzialność zarządu za prowadzenie spraw spółki

IV. Formy działalności gospodarczej w Niemczech

Personengesellschaften - spółki osobowe:

Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR)
spółka prawa cywilnego

Offene Handelsgesellschaft (OHG)
spółka jawna

Kommanditgesellschaft (KG)
spółka komandytowa

GmbH & Co. KG – szczególny rodzaj spółki

GbR – spółka prawa cywilnego

- drobna działalność gospodarcza / wykonywanie wolnego zawodu
- wspólnicy GbR zobowiązują się wzajemnie w umowie spółki do przyczyniania się do osiągnięcia wspólnego celu w sposób określony w umowie, szczególnie poprzez wniesienie ustalonych wkładów
- upoważnienie do prowadzenia spraw spółki przysługuje łącznie wszystkim wspólnikom
- za zobowiązania GbR wspólnicy odpowiadają osobiście i bez ograniczeń
- GbR jest zależna od wspólników - wykluczenie jednego z nich powoduje rozwiązanie spółki

OHG – spółka jawna

- wymóg ➡ prowadzenie **działalności gospodarczej**
- wspólna firma / nazwa przedsiębiorstwa
- brak ograniczenia odpowiedzialności wspólników
- prowadzenie spraw spółki – każdy ze wspólników samodzielnie
- zakaz konkurencji wspólnika spółki

KG – spółka komandytowa

- **komandytariusz** - ponosi wobec wierzycieli spółki odpowiedzialność ograniczoną do sumy wyznaczonej w umowie spółki
- **komplementariusz** - ponosi nieograniczoną odpowiedzialność
- komandytariusz jest w zasadzie wyłączony od prowadzenia spraw spółki
- komandytariusz - nie podlega zakazowi konkurencji
- szczególna forma spółki komandytowej - **GmbH & Co. KG**
 - GmbH przejmuje funkcję komplementariusza
 - GmbH prowadzi sprawy spółki
 - GmbH jest reprezentowana przez swój zarząd

Spółka partnerska

- osoby wykonujące wolny zawód.
- wspólnicy mogą ograniczyć swoją odpowiedzialność za roszczenia za szkody spowodowane wadliwym wykonywaniem czynności zawodowych do tego z partnerów spółki, który wykonywał dane czynności zawodowe, był za nie odpowiedzialny lub też je nadzorował
- spółkę partnerską należy wpisać do rejestru spółek partnerskich

Spółka w organizacji - GmbH

1. Pisemna umowa spółki

- **indywidualna umowa spółki** - elementy obowiązkowe
 - firma spółki
 - siedziba spółki
 - przedmiot działalności
 - wysokość kapitału zakładowego
 - liczba i wartość nominalna udziałów

- wzór umowy spółki z GmbHG – „**protokół założycielski**“
 - maksymalnie 3 wspólników spółki
 - 1 osoba prowadząca sprawy spółki
 - brak postanowień odbiegających od treści wzoru umowy
 - wkłady gotówkowe

Spółka w organizacji - GmbH

2. Umowa spółki w formie aktu notarialnego

- ✓ po notarialnym poświadczeniu umowy postaje Vor-GmbH - spółka w organizacji

3. Wniesienie kapitału zakładowego

- ✓ wniosek o wpis po uiszczeniu $\frac{1}{4}$ wartości każdego wkładu
- ✓ suma musi wynosić minimum 12.500 €

4. Wniosek o wpis do rejestru handlowego

- ✓ poświadczenie notarialne wniosku

5. Postępowanie sprawdzające sądu rejestrowego

- ✓ od 5 dni do kilku tygodni

6. Wpis do rejestru

Spółka w organizacji - GmbH

**Umowa
spółki**

**Akt
notarialny**

**Wniesienie
kapitału
zakładowego**

**Wpis do
rejestrów
handlowego**

Działalność gospodarcza w Niemczech

Na co należy zwrócić uwagę przy otwieraniu samodzielnej działalności na terenie Niemiec:

- Zezwolenie na prowadzenie działalności (niektóre branże)
- Rejestracja w urzędzie do spraw gospodarczych („Gewerbeamt”)
- Rejestracja w urzędzie skarbowym
- Obligatoryjna przynależność do Izby Przemysłowo-Handlowej („Industrie- und Handelskammer” – obowiązek płacenia składek)
- Przynależność do Izby Rzemieśniczej (Handwerkskammer)

Korzyści oraz wyzwania dla polskich przedsiębiorstw

➤ Pełny dostęp do rynku niemieckiego

- Samodzielna działalność gospodarcza na terenie Niemiec – pełna swoboda
 - w regionach z większym bezrobociem zazwyczaj mniejsze problemy z pracownikami
 - w mniejszych miastach zazwyczaj niższy podatek od działalności gospodarczej („Gewerbesteuer”)
- Generalna zasada: przedsiębiorstwa Polskie nie mogą być dyskryminowane w porównaniu do przedsiębiorstw niemieckich!

➤ Możliwość zatrudniania pracowników polskich w Niemczech

➤ Rynek niemiecki - 81,752 milionów konsumentów

von Zanthier & Schulz

Rechtsanwalt Wirtschaftsprüfer Steuerberater
Partnerschaftsgesellschaft

von Zanthier Kancelaria

Prawnicza

Berlin

Kurfürstendamm 217
D-10719 Berlin

Telefon: + 49 30 88 03 59 0
Telefax: + 49 30 88 03 59 99

E-Mail: berlin@zanthier.com

Poznań

ul. Garbary 56
PL-61-758 Poznań

Telefon: + 48 61 85 82 55 0
Telefax: + 48 61 85 18 25 9

E-Mail: poznan@zanthier.com

www.zanthier.com

Dziękuję za uwagę!